

Den indgaaende Omtale, som Værket fortjener, skal her gemmes indtil det foreligger fuldt afsluttet. Med særlig Forventning tør man vel imødesee Bindet om Jernalderen, hvor de senere Aars Bopladsforskninger har uddybet vort Kendskab til den Tids Dagligliv og Samfundsforhold i en saa forbavsende Grad.

Trods det mægtige Format virker Stenalderbindet ikke tungt. Billeder og Tekst, ikke mindst de indledende Oversigter, giver Bogen Spænding. Skulde der her indvendes noget, maatte det være, at der aldrig nævnes et Forskernavn uden i Noterne; der findes Undersøgelser, der er saa spændende, at det vilde lette Forstaaelsen og Tilegnelsen af Oldsagernes Vidnesbyrd, om man kendte Historien om deres Fremdragelse. Men man forstaaer godt, at Forfatteren har villet holde »vore« Navne og Bedrifter udenfor — saa »Tingenes Tale« lyder rent — uden moderne Indblanding. — I Betragtning af den Betydning *Pollenanalysen* har faaet i de senere Aar for Dateringen af Oldtidsfund, er det et Savn, at der ikke findes gengivet noget Pollendiagram; man behøver jo ikke engang at kunne læse for at forstaa et Pollendiagram. — Hvor der S. 138 fortælles om den slebne, tyndnakkede Flintøkse, er Fremstillingen ledsaget af et Par glimrende Billeder. Fotografier af Flintøkser, men man savner et Billede af den flade, tunge Kobberøkse, som ifølge Fremstillingen er Forbilledet for den firsidede Flintøkse.

Indvendinger af denne Art er dog ikke andet end Bagateller. Som Helhed virker Bogen monumental, allerede ved første Gennembladning, og dette Indtryk styrkes kun ved grundig Gennemlæsning. Det er ganske vist Stoffet selv, der virker saa stærkt, men Forfatteren af »Danmarks Oldtid« er i Pagt med sit Stof. R. S.

Rentekammerets kongelige resolutioner 1660—1719.

Efter et arbejde, der har stået på i årtier, har rigsarkivet i dette forår fået fuldført et værk, der som hjælpemiddel for lokalhistorikere og for alle, der studerer Danmarks indre historie, er af den største betydning. Det er de 13 store maskinskrevne bind, der findes opstillet på læsesalen, og som bærer titlen: »*Fortegnelse over kongelige resolutioner gennem rentekammeret 1660—1719 ved S. Nygård*«. De 12 første bind med deres nogle og tyve tusinde numre udgør kronologisk ordnede uddrag af de kongelige resolutioner med henvisninger til de steder, hvor de findes — i rentekammerets protokolrækker eller pakker. At de kongelige resolutioner — selsagt de sager i kammeret, der har størst betydning — er søgte frem mange steder fra (dog ikke fra regnskaberne), derom vidner uægtelig de 10 sider, som redegørelsen for »forkortede kildehenvisninger« omfatter. Bind 13 på 800 sider er registeret over de i de 12 bd. forekommende person-

og stednavne. Man må vel næsten frygte for, at dette bd. vil blive slidt op både af lokal- og personalhistorikere. Thi ingen af disse vil, hvis deres studier falder inden for nævnte tidsrum, kunne undlade at slå efter i »Nygårds resolutioner«!

Forretningsområderne for de efter 1660 bestående store regeringskollegier: kancelliet (det danske og tyske), krigskollegierne og rentekammeret (fra 1660—80 benævnet skatkammeret) var ganske vist ikke helt afgrænsede, og det kan stundom synes en tilfældighed, om en sag blev afgjort af det ene eller det andet collegium. I det store og hele kan man dog sige, at drejer det sig om rigets indtægter og udgifter, sorterer sagerne under rentekammeret. Som det hedder i den kongelige befaling fra oktbr. 1660 må »intet herefter, som kammeret og begge rigernes intrader [indtægter] vedkommer, være sig forpagtninger, afregninger, restancer, kvittancer, mageskifter, assignationer, kontrakter og andet deslige, som angår indtægt og udgift udi kancelliet ekspederes, men på skatkammeret . . .«.

Begyndelsesåret for de »Nygårdske resolutioner« er naturlig givet med skatkammerets oprettelse i 1660. Når man har valgt at lade fortegnelsen slutte med året 1719, begrundes dette med de brugbare gamle både kronologiske og alfabetiske registre, der findes over de kongelige resolutioner fra og med året 1720. Fortegnelsen omfatter både Danmark og Norge samt for tiden indtil 1700 også den kongelige del af hertugdømmerne Slesvig og Holsten. Årsagen hertil ligger i, at der for disse fra år 1700 begynder særskilte forestillingsprotokoller, for Norge derimod først fra 1720. For Norge og for hertugdømmerne er dog naturligvis ikke medtaget de resolutioner, der findes i sager, der i sin tid afleveredes henholdsvis til det norske rigsarkiv og til statsarkivet i Kiel.

At fortegnelsen omfatter også de norske resolutioner har bevirket, at det norske rigsarkiv har fået et eksemplar af den. Landsarkivet i Viborg har desuden fået alle forarbejderne til fortegnelsen, en god erstatning for denne selv. At eksemplarer af fortegnelsen kunde have gjort nytte både i statsarkivet i Kiel og i landsarkiverne i Åbenrå og Odense, er givet, men altså for sent at fremhæve. En og anden mangel vil der vel nok kunne opdages både i de kronologiske uddrag og i registrene. Som værket imidlertid er, må det sikkert siges at tjene til megen ære for rigsarkivet og de af dettes embedsmænd, der har arbejdet på det, først og fremmest arkivar *S. Nygård*. Det er en uvurderlig lettelse for forskningen at have fået dette hjælpemiddel til brugen af et arkivstof, som det ellers vilde kræve både megen tid og opfindsomhed rettelig at kunne udnytte.

H. H-t.